

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk 2020/21

Sveriges officiella
statistik

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk 2020/21

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för ekonomisk
statistik och analys
701 89 Örebro
010-479 50 00

Förfrågningar Lea Wedén
010-479 60 13
lea.weden@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:

Källa: SCB, Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk
2020/21

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2020/21

Producer Statistics Sweden
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10-479 50 00

Enquiries Lea Wedén
+46 10-479 60 13
lea.weden@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.

However, remember to state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Sales of fertilisers for agricultural and
horticultural purposes in 2020/21

ISSN: 1654-3815 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2022-MI30SM2201_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	3
Statistiken med kommentarer	4
Kort om statistiken	17
Statistikens ändamål och innehåll.....	17
Definitioner och förklaringar	18
Statistikens framställning.....	18
Statistikens kvalitet	19
Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2020/21	20
Summary	20
List of tables.....	21
List of terms	22

Sammanfattning

Försäljning av kväve minskade medan fosfor ökade

Försäljningen av kväve i mineralgödsel uppgick till 195 000 ton gödselåret 2020/21. Det är 9 procent lägre än närmast föregående gödselår. För fosfor uppgick försäljningen till 17 800 ton, en ökning med 7 procent jämfört med föregående gödselår. Försäljningen av kalium och svavel i mineralgödsel uppgick till 32 600 respektive 28 900 ton. Kalium ligger på samma nivå som föregående år. Svavel har en minskning med 5 procent jämfört med föregående gödselår.

Försäljningen av mineralgödsel räknad som mängd näringsämne per hektar utnyttjad åkermark var för kväve 82 kg per hektar. För fosfor var motsvarande mängd 7 kg per hektar. För kalium och svavel var den beräknade mängden 14 kg respektive 12 kg per hektar utnyttjad åkermark.

Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel sålda under 2020/21 beräknas till totalt 82 kg. Halten av metallen kadmium beräknas i medeltal till 4,6 gram per ton fosfor.

Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel förekommer även försäljning av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling. Dessa är till största delen organiska gödselmedel. Den försålda mängden växtnäringsämnen i dessa gödselmedel uppgick till 3 300 ton kväve, 900 ton fosfor och 4 700 ton kalium under 2020/21. Försäljningen av svavel uppgick till 3 200 ton.

Statistiken med kommentarer

Försäljningen av kväve, fosfor, kalium och svavel i mineralgödsel under gödselåret 2020/21, det vill säga under perioden 1 juli 2020–30 juni 2021, redovisas i tabellerna 1 till och med 8. Försäljningsstatistikens kvantiteter av mineralgödsel är inte direkt överförbara till faktisk användning ett enskilt år.

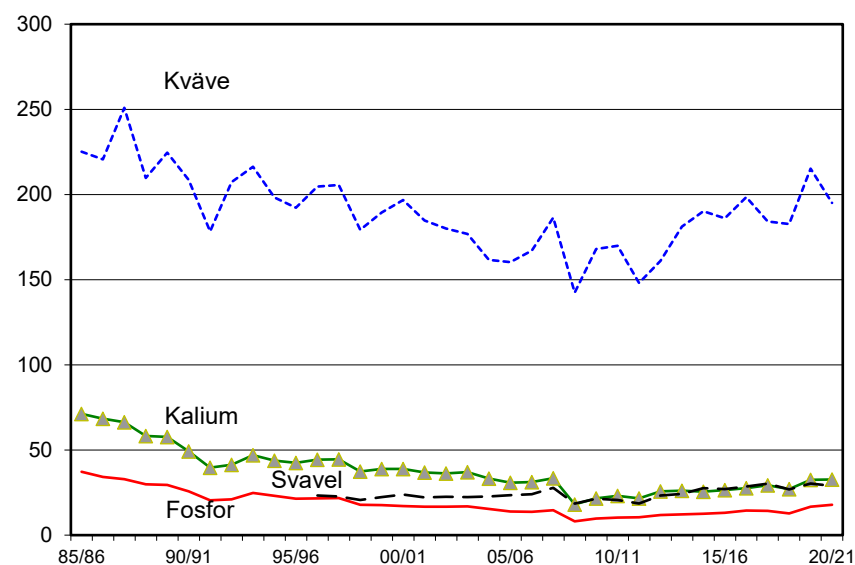
Försäljningen av kväve minskade medan fosfor ökade under 2020/21

Försäljningen av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel har visat en nedåtgående trend sedan början av 1980-talet och fram till och med gödselåret 2008/09.

På senare år har den odlade arealen höstsådda grödor varit större än tidigare, vilket ökat behovet av växtnäring till dessa högvakastande grödor. Att hektarskördarna trendmässigt ökat, med undantag för 2018, för till exempel höstvetete och vårkorn har också bidragit till det ökade behovet av växtnäring efter gödselåret 2008/09.

Försäljning av kväve, fosfor, kalium och svavel i mineralgödsel åren 1985/86–2020/21

Tusen ton

Försäljningen av kväve i mineralgödsel beräknas gödselåret 2020/21 till 195 000 ton. Det är en minskning med 9 procent jämfört med närmast föregående gödselår.

Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åkermark uppgick till 82 kg per hektar för riket, en minskning med 8 kg per hektar jämfört med föregående år. Den högsta försäljningen, uttryckt som mängd kväve per

hektar utnyttjad åker, redovisas för Götalands södra slättbygder (135 kg per hektar) och för Götalands norra slättbygder (100 kg per hektar). För Nedre Norrland och Övre Norrland beräknas mängden kväve per hektar utnyttjad åker till 30 respektive 40 kg per hektar.

Försäljningen av fosfor uppgick 2020/21 till 17 800 ton, en ökning med 7 procent jämfört med närmast föregående gödselår. Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åkermark uppgick till 7,5 kg per hektar.

Försäljningen av kalium i mineralgödsel uppgick för gödselåret 2020/21 till 32 600 ton totalt. Försäljningen ligger på samma nivå som föregående år. Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åkermark beräknas till 13,6 kg per hektar. Gödselmedel tillåtna i ekologisk odling ingår inte, utan redovisas i stället i Tablå A. Dessa kan även säljas för användning i konventionell odling och för vissa gödselmedel, till exempel kalimagnesia, kan detta vara vanligt.

Försäljningen av svavel uppgick 2020/21 till 28 900 ton, en minskning med 5 procent jämfört med föregående år. Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åkermark beräknas till 12,1 kg per hektar.

Lägre totalskördar

Priserna på gödselmedel var stabila under det sista halvåret av 2020, men steg sedan successivt fram till gödselsårets slut. I slutet av juni 2021 var priserna alltså högre än vid gödselårets inledning. Högre pris på mineralgödsel minskar den ekonomiskt optimala givan av mineralgödselmedel.

För vegetabilierna steg sammantaget de genomsnittliga avräkningspriserna under gödselåret. Högre produktpris höjer normalt den optimala gödselgivan för en gröda, medan lägre pris gör att den ekonomiskt optimala gödselgivan blir lägre.

Totalskördarna i Sverige var på en lägre nivå än 2020 för både spannmål och potatis. Spannmålsskörden i Sverige har beräknats till nästan 5 miljoner ton för år 2021. Det är 16 procent mindre än under 2020. För matpotatis har den totala skörden beräknats till 457 400 ton vilket är 15 procent mindre än för 2020. Totalskördarna för slåttervall var på samma nivå som 2020.

Kadmium i mineralgödseln beräknas totalt till 82 kg

Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel sålda under 2020/21 beräknas till totalt 82 kg. Det innebär en minskning med 19 kg jämfört med föregående gödselår. Att det blev en minskning trots att den sålda mängden fosfor ökade med 7 procent, kan förklaras med att produkter med lägre kadmiuminnehåll använts i större utsträckning.

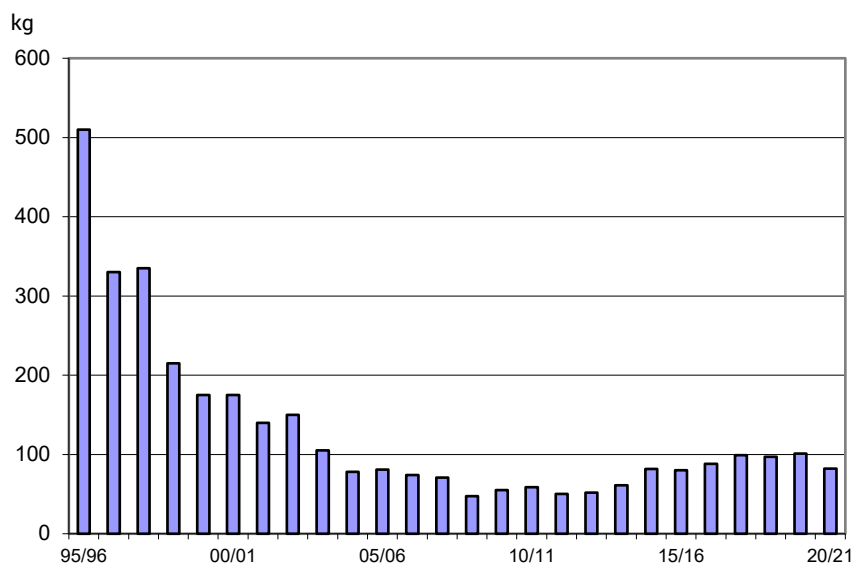
Halten av metallen kadmium beräknas i medeltal till 4,6 gram per ton fosfor. Det är en minskning av halten med 1,5 gram per ton fosfor jämfört med föregående gödselår. Mängden kadmium i försålda

fosforgödselmedel redovisades första gången 1995/96 och jämfört med det året har kadmiumtillförseln via mineralgödsel minskat med 84 procent.

Kadmium ingår i råfosfat som används vid gödseltillverkningen. Tidigare stod fosforgödslingen för den största kadmiumtillförseln till åkermark. I början av 1970-talet, då kadmiumtillförseln via mineralgödsel var högst, tillfördes ca 3,3 gram per hektar och år. Kadmiumhalten i fosforgödselmedel var då ca 150 g per ton fosfor. Halterna i fosforgödseln har successivt sjunkit, främst genom val av råvaror med låga kadmiumhalter. Sedan 1994 är det förbjudet att sälja mineralgödsel med kadmiumhalter som överstiger 100 g per ton fosfor.

Mellan 1994 och fram till utgången av 2009 utgick en skatt för varje gram kadmium som översteg 5 gram per ton fosfor. Mängden kadmium i sålda fosforgödselmedel redovisades första gången 1995/96 i denna SM-serie.

Mängd kadmium i försäld fosforgödsel åren 1995/96–2020/21

Kadmium tillförs åkermarken genom atmosfärisk deposition, användning av mineralgödsel, rötslam och stallgödsel. Kalkning är också en tillförselkälla. Enligt undersökningen Odlingsåtgärder i jordbruket 2019 (MI 30 SM 2003) beräknades den totala tillförseln av kadmium till åkermark via kalkningsmedel för år 2019 till 93 kg.

Försäljningen av kväve i gödselmedel tillåtna i ekologisk odling ökade

Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel förekommer även försäljning av gödselmedel som är tillåtna i ekologisk odling. Dessa kvantiteter redovisades första gången för gödselår 2002/03 och då enbart för kväve de första åren. I Tablå A redovisas försålda kvantiteter av kväve, fosfor, kalium och svavel i gödselmedel tillåtna i ekologisk odling för åren 2008/09–2020/21.

I Tablå A ingår både oorganiska och organiska gödselmedel, och dessa kvantiteter ingår inte i tabellerna 1–8.

Försäljningen av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling redovisad som mängd växtnäring uppgick till 3 300 ton rent kväve, 900 ton fosfor och 4 700 ton kalium under år 2020/21. Försäljningen av svavel uppgick till 3 200 ton.

Gödselmedel tillåtna i ekologisk odling kan även säljas för användning i konventionell odling. För vissa gödselmedel, speciellt mineralgödselmedel som innehåller kalium och svavel, kan detta vara vanligt. Fördelningen mellan hur mycket som säljs för användning i ekologisk respektive konventionell odling kan inte kvantifieras.

Klassning av om ett gödselmedel är tillåtet för användning i ekologisk odling görs utifrån de uppgifter som uppgiftslämnarna lämnat eller andra tillgängliga uppgifter såsom produktbeskrivningar med mera. Om det är osäkert huruvida produkten är tillåten för användning i ekologisk odling, tas kvantiteten växtnäringsämne inte med i Tablå A. Till exempel är det orsaken till den lägre försäljningen av kalium och svavel för år 2012/13. Några partier av kalimagnesia, med innehåll av kalium och svavel klassades då inte som tillåtna i ekologisk odling, eftersom detta inte kunde styrkas. Dessa kvantiteter ingår i stället i resultatredovisningen i tabellerna 3, 4, 7 och 8 för detta år.

Uppgifterna om gödselmedel tillåtna i ekologisk odling är insamlade från de företag som redovisat försäljning av mineralgödsel. Hur stor del försäljningen från dessa företag motsvarar av den totala försäljningen av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling är oklart. Uppgifterna får betraktas som osäkra.

Tablå A. Försäljning av kväve, fosfor, kalium och svavel (ton) i gödselmedel tillåtna i ekologisk odling åren 2008/09–2020/21¹

Gödselår	Ton			
	Kväve	Fosfor	Kalium	Svavel
2020/21	3 300	900	4 700	3 200
2019/20	2 700	900	5 300	3 900
2018/19	2 500	800	4 200	3 100
2017/18	2 300	700	4 100	2 600
2016/17	1 600	500	3 500	2 500
2015/16	1 400	500	3 300	2 300
2014/15	1 400	400	3 000	2 100
2013/14	1 300	400	3 100	2 100
2012/13	1 800	600	2 000	1 500
2011/12	1 900	800	3 000	1 900
2010/11	1 200	500	2 700	1 800
2009/10	1 200	600	2 300	1 600
2008/09	1 300	800	1 400	1 000

1) Uppgifterna insamlade via de företag som även redovisat försäljning av mineralgödsel.

Liten minskning av utnyttjad åkerareal mellan 2020 och 2021

Vid beräkningen av kvantitet per hektar utnyttjad åkermark har försäljningsuppgifterna dividerats med arealuppgifter från Jordbruksmarkens användning 2021. Slutlig statistik (JO0104).

Utnyttjad åkermark har definierats som totala arealen åkermark minus arealen träda och ospecificerad åkermark. Det är då tänkt att motsvara all den areal som potentiellt skulle kunna gödslas med mineralgödsel.

För flertalet län minskade den utnyttjade åkerarealen mellan år 2020 och 2021. I Uppsala och Västmanlands län minskade arealen mest, med 2 800 respektive 1 700 hektar. För övriga län var arealminskningen mindre än 1 100 hektar. I Jämtlands län var arealen utnyttjad åkermark oförändrad mellan 2020 och 2021 medan i Gävleborgs län ökade arealen med 100 hektar. Den totala arealen åkermark i landet minskade med 3 600 hektar mellan 2020 och 2021.

Arealen träda (som inte odlas) ökade med 8 400 hektar och arealen ospecificerad åkermark minskade 300 hektar mellan år 2020 och 2021. Ospecificerad åkermark är areal som tillhör företag som inte söker något EU-stöd och som antas vara ogödslad. När dessa arealer ökar minskar den utnyttjade åkerarealen.

Sammantaget minskade den areal som potentiellt skulle kunna gödslas med mineralgödsel med 11 600 hektar eller 0,5 procent mellan 2020 och 2021 och uppgick till 2 388 900 hektar för riket.

1 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, tusen ton kväve (N)

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Nitrogen (thousand tonnes N)

Riket, produktionsområden och län	Tusen ton kväve (N)					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	186,0	198,5	184,2	182,7	215,2	195,0
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	42,2
Götalands mellanbygder	28,5
Götalands norra slättbygder	41,6
Svealands slättbygder	44,8
Götalands skogsbygder	23,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	7,0
Nedre Norrland	4,2
Övre Norrland	3,8
Län						
01 Stockholms	4,9	5,0	4,5	4,4	5,8	4,8
03 Uppsala	14,0	14,2	13,2	12,7	11,3	13,4
04 Södermanlands	8,5	10,4	8,9	8,9	10,4	9,0
05 Östergötlands	19,1	20,5	18,1	19,5	20,9	17,3
06 Jönköpings	3,2	3,4	3,4	3,9	4,9	4,5
07 Kronobergs	2,2	2,4	2,1	1,9	2,5	2,3
08 Kalmar	4,4	11,0	11,5	10,5	12,6	9,0
09 Gotlands	6,3	6,9	5,7	4,8	6,7	6,3
10 Blekinge	2,6	3,0	2,5	2,2	2,8	2,3
12 Skåne	54,6	56,2	50,7	46,6	57,3	52,5
13 Hallands	9,9	9,8	9,3	9,7	12,3	9,8
14 Västra Götalands	34,4	33,1	32,2	33,7	39,7	33,1
17 Värmlands	2,4	2,2	2,2	2,6	3,4	4,9
18 Örebro	7,1	7,0	7,7	7,6	8,0	8,3
19 Västmanlands	5,0	5,5	4,7	5,2	6,5	7,1
20 Dalarnas	2,2	2,1	2,2	2,4	2,8	2,4
21 Gävleborgs	1,3	1,6	1,4	1,5	1,5	2,3
22 Västernorrlands	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1
23 Jämtlands	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
24 Västerbottens	1,6	1,6	1,6	1,9	2,6	2,5
25 Norrbottens	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

2 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, tusen ton fosfor (P)

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Phosphorus (thousand tonnes P)

Riket, produktionsområden och län	Tusen ton fosfor (P)					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	13,1	14,4	14,3	12,8	16,6	17,8
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	4,0
Götalands mellanbygder	1,9
Götalands norra slättbygder	4,8
Svealands slättbygder	4,7
Götalands skogsbygder	1,2
Mellersta Sveriges skogsbygder	0,7
Nedre Norrland	0,3
Övre Norrland	0,3
Län						
01 Stockholms	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
03 Uppsala	1,1	1,2	1,3	1,0	1,0	1,3
04 Södermanlands	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
05 Östergötlands	1,2	1,5	1,2	1,1	1,6	1,2
06 Jönköpings	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
07 Kronobergs	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
08 Kalmar	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
09 Gotlands	0,4	0,5	0,5	0,3	0,5	0,5
10 Blekinge	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
12 Skåne	3,6	3,8	3,6	3,3	4,3	4,8
13 Hallands	0,5	0,6	0,5	0,5	0,7	0,5
14 Västra Götalands	2,9	3,3	3,4	3,0	4,0	4,2
17 Värmlands	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5
18 Örebro	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1
19 Västmanlands	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,8
20 Dalarnas	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
21 Gävleborgs	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
22 Västernorrlands	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Västerbottens	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
25 Norrbottens	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

3 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, tusen ton kalium (K)

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Potassium (thousand tonnes K)

Riket, produktionsområden och län	Tusen ton kalium (K)					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	26,5	27,5	29,2	27,0	32,4	32,6
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	9,2
Götalands mellanbygder	5,5
Götalands norra slättbygder	6,2
Svealands slättbygder	5,7
Götalands skogsbygder	2,9
Mellersta Sveriges skogsbygder	1,5
Nedre Norrland	0,9
Övre Norrland	0,6
Län						
01 Stockholms	0,5	0,6	0,8	0,5	0,7	0,5
03 Uppsala	1,3	1,3	2,6	1,3	1,2	1,5
04 Södermanlands	0,8	0,9	0,9	0,9	1,1	0,6
05 Östergötlands	1,8	1,8	1,6	1,9	2,2	1,5
06 Jönköpings	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	0,5
07 Kronobergs	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
08 Kalmar	0,3	0,5	0,7	0,7	0,7	0,6
09 Gotlands	1,2	1,4	1,2	0,9	1,2	1,3
10 Blekinge	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3
12 Skåne	9,8	10,0	9,7	9,0	10,9	12,2
13 Hallands	1,6	1,5	1,4	1,6	1,6	1,4
14 Västra Götalands	4,6	4,8	5,1	5,1	6,3	6,0
17 Värmlands	0,6	0,5	0,6	0,6	0,8	1,2
18 Örebro	1,2	1,2	1,4	1,4	1,5	1,5
19 Västmanlands	0,6	0,7	0,7	0,6	0,8	0,9
20 Dalarnas	0,5	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9
21 Gävleborgs	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4
25 Norrbottens	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

4 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, tusen ton svavel (S)

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Sulphur (thousand tonnes S)

Riket, produktionsområden och län	Tusen ton svavel (S)					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	27,0	28,5	30,2	26,9	30,3	28,9
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	6,2
Götalands mellanbygder	4,2
Götalands norra slättbygder	6,2
Svealands slättbygder	6,6
Götalands skogsbygder	3,4
Mellersta Sveriges skogsbygder	1,0
Nedre Norrland	0,6
Övre Norrland	0,6
Län						
01 Stockholms	0,7	0,7	1,0	0,7	0,8	0,7
03 Uppsala	1,9	1,9	3,9	1,8	1,5	2,0
04 Södermanlands	1,1	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3
05 Östergötlands	2,7	2,9	2,6	2,8	2,9	2,6
06 Jönköpings	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	0,7
07 Kronobergs	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
08 Kalmar	0,6	1,5	1,6	1,4	1,6	1,3
09 Gotlands	1,1	1,2	1,0	0,8	1,1	0,9
10 Blekinge	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
12 Skåne	8,0	8,4	7,9	7,3	8,5	7,8
13 Hallands	1,5	1,4	1,3	1,4	1,7	1,5
14 Västra Götalands	5,0	4,6	4,9	4,9	5,5	4,9
17 Värmlands	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5	0,7
18 Örebro	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2
19 Västmanlands	0,7	0,8	0,8	0,7	0,9	1,1
20 Dalarnas	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
21 Gävleborgs	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4
25 Norrbottens	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

5 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, kg kväve (N) per hektar utnyttjad åkermark
Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Nitrogen (N), kg per hectare of utilised arable land

Riket, produktionsområden och län	kg kväve (N) per hektar					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	78	83	77	76	90	82
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	135
Götalands mellanbygder	94
Götalands norra slättbygder	100
Svealands slättbygder	84
Götalands skogsbygder	53
Mellersta Sveriges skogsbygder	42
Nedre Norrland	30
Övre Norrland	40
Län						
01 Stockholms	70	71	65	63	83	71
03 Uppsala	95	96	91	86	77	93
04 Södermanlands	75	91	78	77	91	79
05 Östergötlands	100	107	96	102	109	91
06 Jönköpings	38	41	40	46	58	54
07 Kronobergs	48	54	46	43	56	52
08 Kalmar	38	95	101	91	110	79
09 Gotlands	76	84	70	58	82	77
10 Blekinge	87	101	87	77	96	77
12 Skåne	128	132	120	110	135	124
13 Hallands	95	94	90	94	119	96
14 Västra Götalands	81	78	76	79	93	78
17 Värmlands	25	24	23	27	36	51
18 Örebro	76	75	82	80	86	90
19 Västmanlands	56	61	53	56	71	79
20 Dalarnas	41	38	40	44	50	44
21 Gävleborgs	21	25	22	23	24	37
22 Västernorrlands	20	22	22	23	25	25
23 Jämtlands	20	20	21	21	25	24
24 Västerbottens	26	28	27	31	45	43
25 Norrbottens	25	26	26	31	34	36

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

6 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, kg fosfor (P) per hektar utnyttjad åkermark

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Phosphorus (P), kg per hectare of utilised arable land

Riket, produktionsområden och län	kg fosfor (P) per hektar					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	5,5	6,0	6,0	5,3	6,9	7,5
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	12,9
Götalands mellanbygder	6,1
Götalands norra slättbygder	11,6
Svealands slättbygder	8,8
Götalands skogsbygder	2,7
Mellersta Sveriges skogsbygder	4,3
Nedre Norrland	2,5
Övre Norrland	2,7
Län						
01 Stockholms	5	5	5	4	6	5
03 Uppsala	7	8	9	7	7	9
04 Södermanlands	5	6	6	6	7	7
05 Östergötlands	6	8	6	6	8	7
06 Jönköpings	1	1	1	2	3	2
07 Kronobergs	2	2	2	2	3	2
08 Kalmar	1	2	3	2	3	3
09 Gotlands	5	7	6	4	6	6
10 Blekinge	4	5	4	4	5	3
12 Skåne	9	9	9	8	10	11
13 Hallands	5	6	5	5	6	5
14 Västra Götalands	7	8	8	7	9	10
17 Värmlands	2	2	2	2	4	5
18 Örebro	8	8	9	9	9	12
19 Västmanlands	5	5	5	4	6	9
20 Dalarnas	4	3	4	5	6	6
21 Gävleborgs	1	2	2	1	2	4
22 Västernorrlands	1	1	1	1	1	2
23 Jämtlands	1	1	1	1	1	1
24 Västerbottens	1	1	1	1	2	3
25 Norrbottens	1	1	1	2	2	3

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

7 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, kg kalium (K) per hektar utnyttjad åkermark
 Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Potassium (K), kg per hectare of utilised arable land

Riket, produktionsområden och län	kg kalium (K) per hektar					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	11,1	11,5	12,3	11,2	13,5	13,6
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	29,6
Götalands mellanbygder	18,1
Götalands norra slättbygder	15,1
Svealands slättbygder	10,7
Götalands skogsbygder	6,6
Mellersta Sveriges skogsbygder	9,1
Nedre Norrland	6,7
Övre Norrland	6,7
Län						
01 Stockholms	8	9	11	7	10	7
03 Uppsala	9	9	18	9	8	11
04 Södermanlands	7	7	8	8	10	5
05 Östergötlands	10	9	9	10	12	8
06 Jönköpings	4	5	5	6	8	6
07 Kronobergs	6	7	7	7	9	7
08 Kalmar	3	4	6	6	6	5
09 Gotlands	15	17	14	10	15	16
10 Blekinge	13	16	15	14	16	11
12 Skåne	23	23	23	21	26	29
13 Hallands	15	15	14	15	16	14
14 Västra Götalands	11	11	12	12	15	14
17 Värmlands	6	5	7	6	8	13
18 Örebro	13	13	15	15	16	17
19 Västmanlands	7	7	8	7	9	10
20 Dalarnas	9	7	9	10	12	17
21 Gävleborgs	3	4	4	3	4	7
22 Västernorrlands	3	3	3	2	3	3
23 Jämtlands	3	3	3	3	3	3
24 Västerbottens	2	4	3	4	6	6
25 Norrbottens	5	5	5	6	5	9

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

8 Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2015/16–2020/21, kg svavel (S) per hektar utnyttjad åkermark
Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Sulphur (S), kg per hectare of utilised arable land

Riket, produktionsområden och län	kg svavel (S) per hektar					
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Hela riket	11,3	11,9	12,7	11,2	12,6	12,1
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	20,0
Götalands mellanbygder	14,0
Götalands norra slättbygder	14,9
Svealands slättbygder	12,5
Götalands skogsbygder	7,9
Mellersta Sveriges skogsbygder	6,3
Nedre Norrland	4,5
Övre Norrland	6,0
Län						
01 Stockholms	3,5	3,7	3,7	4,0	4,9	10
03 Uppsala	10	10	15	9	12	14
04 Södermanlands	13	13	27	12	10	12
05 Östergötlands	10	12	11	11	12	13
06 Jönköpings	14	15	14	15	15	8
07 Kronobergs	7	7	7	6	7	8
08 Kalmar	5	13	14	12	14	12
09 Gotlands	13	14	12	10	13	11
10 Blekinge	13	15	14	12	14	11
12 Skåne	19	20	19	17	20	18
13 Hallands	14	14	13	14	16	14
14 Västra Götalands	12	11	12	11	13	11
17 Värmlands	4	4	4	4	5	8
18 Örebro	11	11	12	12	12	13
19 Västmanlands	8	9	8	8	10	12
20 Dalarnas	7	6	6	7	8	7
21 Gävleborgs	3	4	5	3	3	6
22 Västernorrlands	3	3	3	3	4	4
23 Jämtlands	3	3	3	3	3	4
24 Västerbottens	4	4	4	5	6	6
25 Norrbottens	4	4	4	5	5	5

Anm. För 2020/21 har metodförändringar gällande regional fördelning genomförts. Produktionsområden (PO8) redovisas för första gången.

Kort om statistiken

I denna rapport redovisas försäljning av mineralgödsel i form av kväve, fosfor, kalium och svavel för län, produktionsområden och för hela riket. Resultaten sprids i serien MI 30 SM (tidigare Na SM). På SCB:s webbplats kan man ladda ner hela publikationen som pdf. I statistikdatabasen på webbplatsen finns data från undersökningen fritt tillgängligt.

I Jordbruksstatistisk sammanställning (Jordbruksverket) finns sammanställningar av tidigare års resultat.

SCB har sammanställt historisk statistik över försäljning av handelsgödsel med start från 1900-talets början. Se Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket – långa tidsserier (Na 15 SM 8501) respektive Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket. Kväve, fosfor, kalium och CaO i långa regionala tidsserier (Na 30 SM 9503).

Statistikens ändamål och innehåll

Syftet med statistiken är att redovisa total och regional försäljning till jord- och trädgårdsbruket av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel liksom förändringar över tiden. Sådan kunskap behövs bland annat för uppföljning av uppsatta miljömål och vid internationell rapportering. Från och med 1997 omfattas även uppgifter om försäljningen av svavel samt gödselmedlens innehåll av kadmium.

I tabellerna 1–4 redovisas totala mängder av växtnäringsämnen kväve (N), fosfor (P) kalium (K) respektive svavel (S) i försålda mineralgödselmedel. I tabellerna 5–8 redovisas mängderna kväve, fosfor, kalium respektive svavel beräknade per hektar utnyttjad åkermark. Redovisning ges för län, produktionsområden och hela riket och avser gödselår. Innehåll av metallen kadmium (Cd) i fosforgödselmedel beräknas på riksnivå och redovisas i avsnittet Statistiken med kommentarer.

Endast produkter avsedda för yrkesmässigt jordbruks- och trädgårdsbruksändamål ingår. Uppgifter om försäljning av gödselmedel avsedda för användning i skog ingår inte. Vidare har specialgödselmedel för golfbanor och gödselmedel avsedda för användning i hemträdgårdar exkluderats liksom organiska gödselmedel.

Totalkvantiteter av försålda mängder kväve, fosfor, kalium och svavel i gödselmedel som är tillåtna för ekologisk odling redovisas på riksnivå i Tablå A. I Tablå A ingår både oorganiska och organiska gödselmedel, och dessa kvantiteter ingår inte i tabellerna 1–8. Uppgifter om gödselmedel tillåtna i ekologisk odling är inhämtade från samma företag som lämnat uppgifter om mineralgödsel. I vilken utsträckning dessa handelskanaler omfattar all försäljning av gödselmedel tillåtna i

ekologisk odling är oklart. Uppgifterna får därför betraktas som osäkra. Gödselmedel tillåtna i ekologisk odling kan även säljas för användning i konventionell odling och för vissa gödselmedel, till exempel kaliummagnesia, kan detta vara vanligt förekommande. Fördelningen mellan hur mycket som säljs för användning i ekologisk respektive konventionell odling kan inte kvantifieras.

Definitioner och förklaringar

Redovisningsår

Resultaten i denna rapport avser gödselåret 2020/21 och sammanfaller med branschens verksamhetsår 1 juli–30 juni. Härigenom underlättas uppgiftsinsamlingen och statistikens kvalitet förbättras.

Statistikens framställning

Uppgiftslämnare

Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Uppgiftslämnare till statistiken är tillverkare, importörer och/eller försäljare av mineralgödselmedel. I undersökningen har uppgifter från ett tjugotal företag ingått. Marknaden domineras av ett fåtal företag som svarar för över 95 procent av försäljningen.

Uppgifter

Uppgifterna avser försålda mängder (ton) av olika mineralgödselmedel och lämnas på produktnivå. Växtnäringsinnehåll i procent samt genomsnittlig kadmiumhalt (g per ton fosfor) ska även redovisas. Från och med gödselåret 2020/21 behöver uppgifterna endast redovisas på riksnivå. Endast produkter avsedda för yrkesmässigt jord- och trädgårdsbruksändamål ska redovisas.

Insamling och granskning

SCB övertog ansvaret för insamling av uppgifterna från och med gödselåret 2019/20 från Jordbruksverket. Undersökningen är från och med 2020/21 obligatorisk. Uppgifterna samlades in via ett elektroniskt frågeformulär. För de uppgiftslämnare som så önskade fanns möjlighet att lämna uppgifter i annat format.

Uppgifterna samlades in under perioden november 2021–april 2022 och avsåg försäljning för gödselåret 2020/21 (1 juli 2020–30 juni 2021). Olika typer av kontroller har gjorts bland annat för att undvika att leveranser redovisas dubbelt.

Där uppgift om växtnäringsinnehåll i form av kväve, fosfor, kalium och svavel saknades, kompletterades lämnade kvantitetsuppgifter med uppgifter från publicerade innehållsdeklarationer för respektive gödselmedel.

För mindre kvantiteter där uppgift om fosforgödselmedlens innehåll av metallen kadmium (Cd) saknades, har värdet för en liknande produkt eller halten 6 gram per ton fosfor använts för fasta NPK-produkter och 2,7 gram per ton för flytande produkter.

Beräkningar

Utifrån de lämnade uppgifterna har mängden ren växtnäring i form av kväve, fosfor, kalium och svavel beräknats för län, produktionsområden (PO8) och riket. Resultaten för produktionsområden och län skattas från och med årets undersökning utifrån en modell baserad på SCB:s intermittenta urvalsundersökning över användning av gödselmedel, senast "Gödselmedel i jordbruket 2018/19. Mineral- och stallgödsel till olika grödor samt hantering och lagring av stallgödsel" (MI 30 SM 2002).

Fosforgödselmedlens totala innehåll av metallen kadmium har också beräknats, dock endast på riksnivå.

Vid beräkningen av kvantitet per hektar utnyttjad åkermark har försäljningsuppgifterna dividerats med arealen utnyttjad åkermark för 2021. Arealuppgifterna har hämtats från Jordbruksverkets statistikrapport "Jordbruksmarkens användning 2021. Slutlig statistik" (JO0104). Utnyttjad åkermark har definierats som summa åkermark exklusive träda och ospecificerad åkermark.

Statistikens kvalitet

Det finns flera faktorer som påverkar resultatens kvalitet. Den verkliga förbrukningen inom jord- och trädgårdsbruket under ett visst år bestäms både av inköpen och av eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar och i olika handelsled. De uppgifter som publiceras i denna rapport måste därför ses som en approximation av användningen under gödselåret 2020/21.

Vid beräkningen av kvantitet per hektar utnyttjad åkermark görs antagandet att ingen gödsling sker till träda eller till ospecificerad åkermark och att hela den utnyttjade åkerarealen gödslats med mineralgödsel. Vid beräkningen av den regionala nivån (produktionsområden och län) görs ett antagande om att försäljningen av kväve, fosfor och kalium 2020/21 har samma regionala fördelning som användningen av kväve, fosfor och kalium i rena mineralgödselmedel hade växtodlingsåret 2018/19. Försäljningen av svavel antas ha samma regionala fördelning som kväve. Störst inverkan på resultaten bedöms uppstå från osäkerhet i modellantagandet vid uppdelningen av försålda kvantiteter per produktionsområde och län.

Mer information om statistikens kvalitet ges i särskild *kvalitetsdeklaration*. Mer information om *statistikens framställning* lämnas också i ett separat dokument. Dessa finns tillgängliga på SCB:s webbplats www.scb.se/mi1002.

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2020/21

Summary

Sales of nitrogen in mineral fertilisers from July 2020 until June 2021 decreased by 9 percent and amounted to 195 000 tonnes in total. Sales of phosphorus amounted to 17 800 tonnes in total, which was 7 percent more than the year before. Sales of potassium were almost at the same level as the year before and amounted to 32 600 tonnes in total. Sulphur sales amounted to 28 900 tonnes, down 5 percent compared to the year before.

The amount of cadmium in phosphorus fertilisers was estimated at 82 kg in total, or 4.6 g per tonne phosphorus.

The statistics on sales of fertilisers includes fertilisers for agricultural and horticultural purposes. The data is collected from manufacturers, importers and trading companies of fertilisers.

Results can vary between years, depending on stock changes at the farms, expected price changes or changes in taxes and charges. In such cases, the results do not reflect actual use. Normally, high price levels on crop outputs increase the optimal nitrogen fertilisation level.

In 2021, crop production was lower than in 2020 and 2019.

Farmers' fertiliser application rates vary according to soil type, season, crop variety, farm policy, and more. More detailed information on the use and handling of fertilisers, based on interviews with farmers, is published intermittently. Data for 2018/19 is published in the report Use of fertilisers and animal manure in agriculture in 2018/19 (MI 30 SM 2002).

List of tables

- 1. Sales of fertilisers for agriculture and horticulture purposes in 2015/16–2020/21. Nitrogen (thousand tonnes N)
- 2. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Phosphorus (thousand tonnes P)
- 3. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Potassium (thousand tonnes K)
- 4. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Sulphur (thousand tonnes S)
- 5. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Nitrogen (N) kg per hectare of utilised arable land
- 6. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Phosphorus (P) kg per hectare of utilised arable land
- 7. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Potassium (K) kg per hectare of utilised arable land
- 8. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2015/16–2020/21. Sulphur (S) kg per hectare of utilised arable land

List of terms

F	fosfor	phosphorus
	försäljning	sales
H	hela riket	the whole country
J	Jordbruksverket	The Swedish Board of Agriculture
	jord- och trädgårdsbruk	agriculture and horticulture
K	kadmium	cadmium
	kalium	potassium
	kväve	nitrogen
L	län	county
M	mineralgödsel	mineral fertilisers
S	svavel	sulphur
U	utnyttjad åkermark	utilised arable land (arable land excluding fallow and unutilised arable land).
V	växtnäringsämne	plant nutrient